

Osoko bilkura

Gasteizen, Arabako Batzar Nagusietan

2019ko irailaren 27an

Urrutia, Andres, euskaltzainburua,
Videgain, Xarles, buruordea,
Kintana, Xabier, idazkaria,
Aleman, Sagrario, diruzaina,
Arejita, Adolfo, Iker sailburua,
Coyos, Jean-Baptiste, Jagon sailburua,
Azkarate, Miren,
Goenaga, Patxi,
González de Viñaspre, Roberto,
Iñigo, Andres,
Kaltzakorta, Jabier,
Oñederra, Miren Lourdes,
Peillen, Txomin,
Sagarna, Andoni,
Toledo, Ana,
Uribarren, Patxi,
Urkia, Miriam,
Zabaleta, Patxi eta
Zalbide, Mikel.

Mujika, Alfontso eta Osa, Erramun,
zegozkien gaitetan.

Ezin etorria adierazi dutenak: Aurelia Arkotxa, Jose Irazu "Bernardo Atxaga", Beñat Oihartzabal eta Patxi Salaberri.

Ahalak: Aurelia Arkotxak ahala Sagrario Alemani; Jose Irazu "Bernardo Atxaga"k ahala Andres Urrutiari; Beñat Oihartzabalek ahala Miren Azkarateri; Patxi Salaberrik ahala Andres Urrutiari.

Batzarra 2019ko irailaren 27an, ostira-lean, egin da Gasteizen, Arabako Batzar Nagusietan.

Osoko bilkura hasi aurretik, euskaltzainei harrera egin diete Pedro Elosegi Arabako Batzar Nagusietako presidentek, Eva Jiménez, Nerea Martínez Cerrillo eta Marta Alaña mahaikideek eta Manu Rezola batzarkideak.

"Orain dela hamar urte etorri zineten, Akademiaren 90. urtemugan, eta berri-zoriondu behar zaituztegu, oraingo honetan ehun urtez eginiko lanagatik", esan du Pedro Elosegik, eta etorkizuneari ere elkarlanean jarraitzeko asmoa

erakutsi du: "Euskaltzaindiak eta guk jarraituko dugu elkarlanean, helburu bera dugulako: euskara sustatzea". A. Urrutia euskaltzainburuak ere bide beretik jo du bere mintzaldian, eta gogoratu du Batzar Nagusien laguntzarekin ondu zela Oinarrizko Hiztegi Juridiko-Parlamentarioa. Horrez gain, euskaltzainburuak Gasteizko toponimian eginiko aurrerakuntzak aipatu ditu, baita 2017an izandako Jagon jardunaldi arrakastatsua ere. Azkenik, Arabarekin eta Euskal Herriko beste lurraldeekin Euskaltzaindiak duen konpromisoa berretsi du Urrutiak.

Harreraren ondoren, euskaltzainburuak euskaltzain guztiak agurtu eta etorririkoan zerrenda eta ahalak irakurri ditu. Quoruma badela egiaztatu ondoren, iraileko Osoko bilkurari hasiera eman zaio.

1. Osoko bilkurako (2019-07-19) bilera-agiria onestea, hala erabakiko baltz.

Oharrik ez da jaso. A. Urrutia euskaltzainburuak ahoz oharrik egin nahi den galdetuta, ez da egin. Ondorioz, 2019ko uztailaren 19ko Osoko bilkurako bilera-agiria onarturik gelditu da.

2. Euskaltzaindiaren Hiztegia. Adierak eta adibideak. Batzorde Ahaldunduaren oharrak (XV). Aurkezturiko oharrak aztertu eta erabakiak hartu.

M. Urkia Batzorde Ahaldunduko idazkariak aditzera eman duenez, uztailleko bilerara eramandako bi oharrei ez die inork iruzkinik egin. Beraz, onartu dira. Baina ohar berri bat iritsi da, Xarles Videgainek egina, hain zuzen, Ipar Euskal Herrian darabilten *gaur* formaren 'arrats honetan' adiera sartzeko eskatzen duena. Onartu egin da eta hala jasoko da: "gaur 3 adb. *Ipar*. Arrats honetan". Adibide argigarri bat bilatuko da, testuinguru zabala duena, Hegoaldekoek ere uler dezaten.

3. Euskaltzaindiaren Hiztegia. Adierak eta adibideak. Batzorde Ahaldunduaren oharrak (XVI). Aurkeztu.

3.1. Aztergai berri baten aurrean gaudenez, OEHko azpisarrerak berreskuratzeko saioa baita esku artekoa, irizpideei buruzko azalpenak eman dituzte hiztegiako arduradunek. Horiek argituta, M. Azkarate eta A. Iñigo euskaltzainek eginiko oharrak jasotzen dituen txostena aurkeztu du batzorde ahaldunduko idazkariak.

Horrela, oharrak egiteko aldia urriaren 18ra arte ireki da.

3.2. Eusko Jaurlaritzako Kultura Sailetik iritsi den eskaera: *filmoteka*. *Euskaltzaindiaren Hiztegian filmoteka* sarreran ‘Mikrofilmen biltegia’ adiera dago jaso, baina ‘Filmak sailkatzen eta gordetzen diren lekua’ adieran ez erabiltzeko dio, *zinematekara* bidalita. Euskadiko Filmategiak “www.filmotecavasca.com” webgunea berritu eta “filmoteka.eus” jarri nahiko luke. Horregatik eskatu du (2015ean ere egin zuen eskaera Jagonet bitartez) *filmotekaren* 2. adieraren “debekua” kentzeko. Datuak bildu eta gaur erabiltzen dela ikusi dute batzorde ahaldunduko kideek, eta adiera hori ere sartzeko proposamena eraman dute Osoko bilkurara. Adiera sartzea onartu du osokoak, baina definizioa egokitzeke eskatu dute (baita *zinemateka* sarrerakoa ere), ez baitira filmak bakarrik sailkatzen eta gordetzen, horien inguruko kartelak eta bestelako dokumentuak ere jasotzen baitira. Hori aztertuko dute hiztegiokoek, baina bilera honetako galdera Kultura Sailak egindako eskaerari buruzkoa zen, eta ontzat ematea erabaki da.

4. Exonomastika: Munduko estatu-izenak, herritarren izenak, hizkuntza ofizialak eta hiriburuak. 38. arau eguneratua aurkeztu.

A. Mujika Exonomastika batzordeko idazkariak egin du aurkezpena. Munduko estatuen izenak Euskaltzaindiak exonomastikaren arloan emandako arau zaharretako bat da. 1995ean onartu zen lehen aldiz, eta 2007an eguneratu zen. Geroztik, aldaketa puntual batzuk egin zaizkio, baina, funtsean, 2007. urtean munduan zegoen egoera islatzen da arauaren datuetan. Horregatik, azken 12 urteetan gertatu diren aldaketak jasotzeko, eta, bide batez, araua kontsultatzeko modua aberasteko, arauaren bertsio berria landu du batzordeak. Estatuaren izen ofizialetan, hiriburuetan eta hizkuntza ofizialetan gertatu diren aldaketak jasotzeaz gainera, estatuen eta

hiriburuen ingelesezko ordainak ere gehitu zaizkio, orain arte gaztelaniazkoak eta frantsesezkoak baino ez baitziren ematen.

Banatu den proposamenean nabarmenduta ageri dira aldaketa guztiak, eta, oharrei buruzko zutabearen, aldaketa horien guztien zergatia adierazi da, proposamenaren arrazoiak erakustearren. Eguneratzeko aldaketez gainera, bi proposamen hauek egin dizkio Exonomastika batzordeak Osoko bilkurari:

- A) 1995ean munduko estatuen arauaren lehen bertsioa onartu zuen Euskaltzaindiak, eta ohar bat sartu zen adierazteko *Luxenburgo*-ren kasuan *Luxemburg* ere onartzen zela. Gauza bera proposatu zen *Friburgo* (Suitzako), *Hanburgo*, *Edinburgo*, *Estrasburgo* eta *Salzburgo* hirien izenatarako. Hau da, <*Luxenburgo* edo *Luxemburg*> forma bikoitza arautu zen orduan. Ia 25 urte pasatu dira harrezkero, eta, kontuan izanik estatuen izenak erabilera-maiztasun handiko izenak direla, badirudi ez dela egokia bi aldaera izatea, are gutxiago aldaerok hain elkarren antzeko direnean. Gainera, datuek erakusten dute *Luxenburgo* aldaera dela, alde handiz, erabiliena.

Egoera eta datuak horiek izanik, batzordeak Osoko bilkurari proposatzen dio *Luxenburgo/Luxemburg* aldaerei eutsi beharrean *Luxenburgo* bakarrik onartzea. Horrekin batera, 1995eko oharrean ageri diren hiri historiko garrantzitsu hauetan ere aldaera bakarra onartzea: *Friburgo* [Suitza], *Hanburgo*, *Edinburgo*, *Estrasburgo* eta *Salzburgo* hiriak; hau da, *Fribourg*, *Hamburg*, *Edinburgh*, *Strasbourg* eta *Salzburg* aldaerak baztertzea.

- B) Munduko estatuen zerrendan sartu behar al dira Palestina eta Mendebaldeko Sahara? Nazio Batuen Erakundeko 136 estatuk ezagutu dute Palestina estatutzat, eta 2012az geroztik estatu behatzailearen estatusa du Estatu Batuen Erakundean, eta Nazioarteko Batzorde Olinpikoko kidea da, besteak beste. Munduko 85 estatuk ezagutu dute Mendebaldeko Sahara estatutzat, eta harreman diplomatikoak ditu munduko 40 estaturekin. Batzordeak, sartzekotan, oin-ohar hauek jartzea proposatzen du: <Palestina *de jure* da estatu subiranoa, baina haren lurraldea Israelek okupatua du 1967tik>. < Mendebaldeko Sahararen subiranotasuna eztabaidan dago nazioartean. 2018 arte, munduko 85 estatuk ezagutu dute Mendebaldeko Sahara estatutzat>.

Aurkezpenaren ondoren, oharrak egiteko aldia urriaren 18ra arte ireki da. Gogorazi da oharrak proposatutako aldaketen gainean bakarrik egin daitezkeela; hau da, ez da oharririk edo proposamenik egin behar lehendik arautua egonda batzordeak aldatzea proposatu ez duenaren gainean.

5. Esku artekoak.

5.1. Gexan Alfaro euskaltzain urgazlea Onomastika batzordeko aholkulari. Zuzendaritzak, 2019ko irailaren 3an eginiko bilkuran, erabaki zuen Onomastika batzordeak Gexan Alfaro euskaltzain urgazlea batzordeko aholkulari izendatzeko eginiko proposamena aintzat hartzea eta Osoko bilkurari horren berri ematea.

5.2. Euskaltzaindiaren eta Eroski Fundazioaren arteko lankidetzahitzarmena. Mendeurrenaren inguruabarrean, Euskaltzaindiaren eta Eroski Fundazioaren arteko lankidetzahitzarmena izenpetu da, 2019ko irailaren 3an. Horren bidez, Eroski Fundazioak Mendeurrenari 10.000 €-ko ekarpena egingo dio. Euskaltzaindiak argitara emango duen komikiko gastuak arintzeko erabiliko dira bitarteko horiek.

5.3. Hurrengo bilkurak:

- **Omenaldia euskal diasporari.** Urriaren 1ean egingo da egoitzan, 19:00etatik aurrera. Idazkariordeak egitaraua azaldu du.
- **“Euskaltzaindia. Egunak eta Lanak” dokumentala.** Aurre-estreinaldia egingo da Bilbon, BBK Salan, urriaren 2an, 10:30ean. B. Atxagaren ideia batean oinarrituta, Fermin Etxeoienek zuzendu du dokumentala.
- **Euskaltzaindiaren Mendeurrena. Azken ekitaldi instituzionala.** Urriaren 5ean egingo da Gipuzkoako Foru Aldundian. Ekitaldia 12:00etan hasiko da. Idazkariordeak ekitaldiaren nondik norakoak azaldu ditu.
- **Euskal Hiztegi Historiko-Etimologikoaren aurkezpena.** Baionako unibertsitate-campusean egingo da, urriaren 8an, 10:30ean.
- **Hurrengo Osoko bilkura.** Urriaren 25ean egingo da Leioan, Euskal Herriko Unibertsitatearen Bizkaiko campusean. Egun horretan, 11:30ean EHUren Urrezko Domina emateko ekitaldia egingo da.

6. Azken ordukoak.

Ez da egon.

Eta beste aztergairik ez dela, Osoko bilkura bukatutzat eman da, 13:20an.

Euskaltzainburua,

Andres Urrutia

Idazkaria,

Xabier Kintana